

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

52-1

Brno 2011

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 52

Volume 52

Číslo 1

Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Rutt kay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Olga Lečbychová, Marián Mazuch,
Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Adresa redakce
Adress

Skleněné korále z pohřebiště v Příboře. Viz obr. 18 na s. 90

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@iabrno.cz
Internet: <http://www.iabrno.cz>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2011

Náklad 450 kusů

Časopis je na seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2011 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

kabelů NN a VN narušila na čtyři desítky archeologických objektů (Fojtík 2011). Vedle několika rozsáhlejších hliníků se jednalo zejména o charakteristické zásobní jámy s kruhovým ústím, více či méně šikmo podhloubenými stěnami a rovným dnem. Podle předběžných pozorování lze říci, že prozkoumané objekty postihují delší časový úsek, a to patrně od staroúnětické až do poklasické fáze únětické kultury starší doby bronzové, což však prozatím vylučuje jejich možnou přímou souvislost s dříve objevenými protoúnětickými hroby registrovanými právě z této části určitého katastru (např. Gottwald 1910; nejnověji např. Peška 2009, 11, položka 79. v soupisu).

Zajímavým zjištěním je zde především výskyt lidských kosterních pozůstatků v zásypech sídlištních jam, a to od jednotlivě dislokovaných kostí, přes torza lidských těl se stopami ovaření či opálení až po zcela regulární pohřeb dospělého jedince uloženého na dně zásobní jámy, v příznačně skrčené poloze, spolu se dvěma keramickými nádobami (obr. 15). Jedná se o dosud největší terénní výzkum probíhající na sídlišti únětické kultury v geografickém regionu Prostějovska, jenž přinesl řadu zajímavých nálezů a archeologických situací.

Pavel Fojtík

Literatura

Fojtík, P. 2011: Určice, „Záblatí“ 2010, „FVE Určice 4“. Ústav archeologické památkové péče Brno, č. akce 175/10.

Gottwald, A. 1910: Hroby se skrčenými kostrami u Určic. *Časopis Vlasteneckého spolku musejního v Olomouci* 27, 105–109.

Peška, J. 2009: *Protoúnětické pohřebiště z Pavlova*. Olomouc.

Resumé

Určice (Bez. Prostějov). Flur „Záblatí“. Aunjetitzer Kultur. Siedlung, Siedlungbestattung. Rettungsgrabung.

VELATICE (OKR. BRNO-VENKOV)

„Velatický široký, Padělky“, p. č. 1163/1. KSPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Roku 2010 na akci „Kabelové rozvody NN, Velatice-Padělky II, k. ú. Velatice“ byly v trati Velatický široký zachyceny výkopovými rýhami celkem 4 archeologické objekty. Dva objekty náležely období KSPP. Situace navazuje na zjištění z minulých let, kdy zde probíhala výstavba obslužné komunikace pro rodinné domy (Kos 2006).

Petr Kos

Literatura

Kos, P. 2006: Velatice 2006, Komunikace a inženýrské sítě, ÚAPP Brno, čj. 184/06.

Resumé

Velatice (Bez. Brno-venkov). „Velatický široký, Padělky“. Mitteldonauländischen Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

VELKÉ HOŠTICE (OKR. OPAVA)

Hřbitovní ul., parcela č. 449/1. KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Záchranný archeologický výzkum (č. akce NPÚ Ost-rava 88/09) byl vyvolán rekonstrukcí vodovodního řádu v obci. Stavební práce probíhaly od podzimu 2009 s přesahelem do roku 2010. Zkoumané místo se nachází na mapě ZM ČR 1:10 000, listu číslo 15-32-20, koordinát 309:245, v daném bodě.

Strojní výkopové práce započaly na severním konci ulice Hřbitovní a pokračovaly rovnoběžně jižním směrem k ulici Tylova. Hloubka výkopu činila 1,6 m a šířka 0,3 m. Pro tak malou šířku výkopu se archeologické práce musely omezit pouze na dokumentaci profilů a záchranu archeologického materiálu strojně vybraného z objektů. Přes obtížné terénní podmínky se podařilo zdokumentovat dva pravěké objekty (s.j. 500 a 501) zahloubené do podloží, které výkop narušil. Objekty s.j. 500 a 501 jsou jediné zachycené archeologické situace při těchto výkopových pracích a byly zaznamenány na dvou protilehlých profilech (P1 a P2).

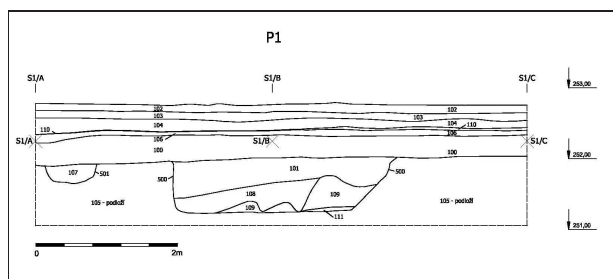
Na profilu P1 (západní profil, obr. 16) byl zachycen povrch sprašového podloží v hloubce 0,8 m pod stávajícím povrchem, do něhož byl zahlouben menší mísovitý objekt s.j. 501. Z jeho výplně se podařilo získat, mimo kamene a mazanice, pouze tři menší fragmenty keramických nádob, jejichž výpal a keramická hmota, ze které byly vyrobeny, odpovídají hrubé keramice kultury lužických popelnicových polí. Tato pravěká jáma byla zjištěna pouze na profilu P1. Severním směrem, ve vzdálenosti 1,1 m od objektu s.j. 501, se nacházel větší zahloubený objekt s.j. 500. V jeho výplni se daly rozlišit čtyři vrstvy, které byly poněkud nepravidelně uloženy.

Na profilu P2 (východní profil, obr. 17) byl taktéž zachycen objekt s.j. 500 obsahující stejnou výplň, s tím rozdílem, že jeho rozměry při povrchu byly o něco větší a jeho svrchní vrstva výplně vykazovala ve své jižní polovině velkou koncentraci kusů mazanice. Mírně nad její bází ležela cca 5 cm silná plotna mazanice v mírném sklonu k jižnímu okraji objektu. Z jeho výplně byl získán menší počet keramických fragmentů patřící lidu lužických popelnicových polí, z toho jeden okraj pokličky, fragment výdutě s malým zbytkem zdobené plastické lišty důlkem a fragment s plastickým výčnělkem.

Interpretace objektu s.j. 500 je obtížná vzhledem k jeho minimálnímu možnému prozkoumání (šířka výkopu 0,3 m). Mohlo se jednat o hliník, který po ukončení své primární funkce posloužil jako odpadní jáma, do které byla vhozena suť z požárem zničeného domu nacházejícího se poblíž. Nalezená plotna mazanice by měla souviset s větší částí omazávky stěny domu. Nebo jde o samotnou polozemnici, zhroucenou do svého vnitřního obytného prostoru. Jako třetí varianta se nabízí hrnčářská pec, kdy silná vrstva mazanice a její hustá koncentrace nad ní, souvisí s vypalovacím prostorem a kopulí samotné pece.

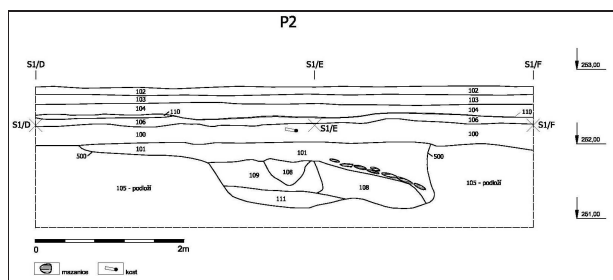
Záchranný výzkum poskytl možnost sledovat sídlištní aktivity lidu lužických popelnicových polí v tomto východním prostoru obce.

Pavel Malík

Obr. 16. Velké Hoštice. Hřbitovní ul. Profil P1 sondy S1.

Abb. 16. Velké Hoštice. Hřbitovní Strasse. Das Profil P1 der Sonde S1.

Obr. 17. Velké Hoštice. Hřbitovní ul. Profil P2 sondy S1.

Abb. 17. Velké Hoštice. Hřbitovní Strasse. Das Profil P2 der Sonde S1.

Resumé

Velké Hoštice (Bez. Opava). Hřbitovní Strasse. KLPP. Siedlung. Rettungsgrabung.

VELKÉ HOŠTICE (OKR. OPAVA)

Intravilán obce, parc. č. 426/1, ulice Nedbalova. KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Akce se uskutečnila v souvislosti budování rodinného domu na parcele č. p. 426/1, ležící západním směrem od Nedbalovy ulice. V říjnu 2010 zde byl proveden plošný záchranný archeologický výzkum, při kterém bylo zachyceno několik pravěkých zahloubených objektů. Objekty obsahovaly velice skromný inventář čítající pouze pár fragmentů keramiky a štípané industrie. Podle zkoumaného materiálu lze tyto objekty s největší pravděpodobností přiřadit KLPP.

Petr Rataj, Andrea Tobiaszová

Resumé

Velké Hoštice (Bez. Opava). Parz. n. 426/1, Nedbalova Str, Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

VESELÍ NAD MORAVOU (OKR. HODONÍN)

Bartolomějské náměstí parc. č. 1010/1. Doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

V souvislosti s výzkumem na Bartolomějském náměstí (viz kap. Středověk a Novověk) se podařilo zachytit ojedinělé sídlištní objekty, které je možno datovat do doby popelnicových polí. Jednalo se o zahloubené kúlové a sídlištní jámy, které se nacházely v celé ploše náměstí. Jejich

větší kumulace se projevovala na západní straně náměstí. Ojedinělé pravěké keramické fragmenty se také nalézaly v mladších uloženinách (Dejmal, Hoch 2009)

Miroslav Dejmal, Aleš Hoch

Literatura

Dejmal, M., Hoch, A. 2009: Veselí nad Moravou, Bartolomějské náměstí, rekonstrukce náměstí. Terénní dokumentace z akce A035/09. Uloženo: Archiv terénní dokumentace, Archaia Brno o.p.s.

Resumé

Veselí nad Moravou (Bez. Hodonín), Bartolomějské-Platz, Urnenfelderkultur, Siedlung. Rettungsgrabung.

VÍCOV (OKR. PROSTĚJOV)

„Díly pod dědinou“. SMK, lužická kultura. Sídliště. Záchranný výzkum.

Ve dnech 9. až 17. září 2010 proběhl záchranný archeologický výzkum vyvolaný výstavbou fotovoltaické elektrárny ve Vícově, okr. Prostějov (ZM ČR 1:10000, list 24-23-10, polygon vymezený body o souřadnicích 251:206, 252:229, 266:229, 266:222, 272:222 a 270 mm od Z a 204 mm od J s. č.). Část polohy „Díly pod dědinou“ byla protknuta sítí liniových výkopů určených pro pokládku kabelů NN. Tyto narušily zásypy 15 archeologických objektů, které byly následně prozkoumány a zdokumentovány (Fojtík 2011).

Nejstarší zjištěnou komponentou byl relikv sídlištního objektu (obr. 18), z jehož výplně bylo vyzvednuto torzo bohatě zdobeného poháru náležejícího kultuře zvoncovitých pohárů pozdní doby kamenné. Jedna ze zásobních jam poskytla kolekci zlomků keramických nádob pozdního vývojového úseku mohylové kultury střední doby bronzové. Zbývající objekty, povětšinou rozměrnější sídlištní či zásobní jámy, náleží starolužickému úseku doby popelnicových polí, tj. počátkům mladší doby bronzové. Zvláštní zmínky zde zasluhuje především objekt 500, jehož výplň tvořila požárová destrukce domu, obsahující velké množství keramiky (včetně celých a rekonstruovatelných nádob), zvířecí kosti, plasticky profilované mazaníkové výmazy stěn, fragmenty mazaníkové „pražnice“ nebo větší hliněné závaží tkalcovského stavu.

Ač se v případě polohy „Díly pod dědinou“ jedná o archeologickou lokalitu již dříve známou díky náhodným nálezům broušených kamenných nástrojů (např. Gottwald 1906, 60) a snad i údajného žárového hrobu s bronzou staršího stupně středodunajské mohylové kultury (Všetička 1937, 193, zde však jako trať „Nové padělky pod dědinou“), přinesly realizované odkryvy řadu zcela nových zjištění o pravěkém osídlení místa a vyzvednutý archeologický materiál významně rozšířil pramennou základnu pro řešení problematiky počátků doby popelnicových polí v geografickém prostoru Hané.

Pavel Fojtík

Literatura

Fojtík, P. 2011: Vícov, „Díly pod dědinou“ 2010, „FVE Vícov 1600 kW“, č. akce 162/10. Archiv ÚAPP Brno, v. v. i., č. j. 9/11. Brno.